

Fjodor Michajlovič Dostojevskij

Na konci **Dostojevského** románu *Zločin a trest* má Raskolnikov eschatologický sen:

Raskolnikov proležel v nemocnici celý konec půstu a celé velikonoce. Když se uzdravoval, rozpomínal se na to, o čem třeštil v horečkách. Byl posedlý chorobnou vidinou, že celý svět je odsouzen k zániku na jakousi strašlivou, neslychanou a nevidanou morovou ránu, která se valí z nitra Asie na Evropu.

Všichni byli odsouzeni k jisté smrti, kromě hrstky vyvolených.

Objevily se jakési nové mikroskopické trichiny, napadající lidské organismy. Ve skutečnosti to však byli duchové obdaření rozumem a vůlí. Lidé, kteří jimi byli napadeni, dostávali okamžitě záchvaty zuřivosti a šílenství. Avšak dosud nikdy se lidé nepokládali za tak rozumné, nikdy si nebyli tak jisti svou pravdou, jako se to zdálo nakaženým. Nikdy se jim nezdály jejich soudy, jejich vědecké závěry, jejich víra i mravní zásady tak neotřesitelné. Nákaze a šílenství podléhaly celé osady, celá města a celé národy. Všichni byli pobouřeni a nechápali jeden druhého, každý byl přesvědčen, že jedině on má pravdu, a trápil se při pohledu na ostatní, bil se do prsou, plakal a lomil rukama. Lidé nevěděli, koho a jak soudit, nemohli se dohodnout, co mají pokládat za zlo a co za dobro. Nevěděli, koho vinit a koho hájit.

V nějakém nesmyslném vzteku se navzájem vraždili. Táhli proti sobě v celých armádách, ale armády se už za pochodu znesvařovaly a rozpadaly, vojáci na sebe útočili, bodali se a vraždili, kousali se a jedli navzájem. Ve městech vyzváněly celý den zvony na poplach a svolávaly lidi, ale nikdo nevěděl, kdo koho kam svolává, a všichni byli vyděšení. Byla ochromena i nejjednodušší řemesla, protože každý navrhoval své myšlenky a svá zlepšení a lidé se nemohli dohodnout; bylo ochromeno i zemědělství. Leckde lidé utvořili skupinu, dohodli se na něčem a přísahali si, že se nerozejdou, ale vzápětí už dělali něco docela jiného, než právě sami chtěli, obviňovali se navzájem, rvali se a vraždili.

Vypukaly požáry, šířil se hladomor. Všecko podléhalo zkáze.

Epidemie sílila a šířila se dál a dál. Zachránit se mohlo jen několik lidí na celém světě, několik čistých a vyvolených, kteří byli předurčení, aby založili nový lidský rod a nový život, aby obnovili a očistili zemi, ale nikdo ty lidi nikde neviděl, nikdo neslyšel jejich řeč ani hlas.

Fjodor Michajlovič Dostojevskij, *Zločin a trest*, s. 665-666.